

СРАВНЕНИЕ НА ФРАЗЕОЛОГИЧНИТЕ ФОНДОВЕ НА РУСКИЯ И БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК (РАЗВИТИЕ И ПРОБЛЕМИ)

СТЕФКА ГЕОРГИЕВА

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

stefka3@abv.bg

В изследването се прави научна съпоставка на руските и българските фразеологични фондове в разработките на лингвистите. Проследяват се в синхронен план двата етапа на развитие на фразеологичната номинация: 1. от епохата на Възраждането до ХХ – началото на ХХІ век; 2. периодът след глобалните промени до наши дни. Направени са изводи за голямата близост на фразеологичните фондове на двата езика, за измененията в заимстванията, продиктувани от екстралингвистични фактори. Подчертана е връзката на устойчивите езикови единици с природата, културата, социалните фактори на конкретната страна.

Ключови думи: фразеологична единица, фразеологичен фонд, национална специфика, етнокултурна информация, картина на света, неологизми, български език, руски език

A COMPARISON OF THE PHRASEOLOGICAL STOCK OF BULGARIAN AND RUSSIAN (DEVELOPMENT AND PROBLEMS)

STEFKA GEORGIEVA

PLOVDIV UNIVERSITY PAISII HILENDARSKI

stefka3@abv.bg

The study makes a scientific comparison between the Bulgarian and the Russian phraseological stock as reflected in the works of linguists. Two stages in the development of phraseological nomination are studied in a synchronic perspective: 1) the period encompassing the Bulgarian National Revival and continuing into the 20th and the early 21st century, and 2) the period since the global changes which continues to the present days. Conclusions are drawn about the great extent of similarity of the phraseological stocks of Bulgarian and Russian and the extralinguistic changes in the phrases borrowed into the two languages. The connection between phrasemes and the nature and the culture of a nation, as well as the social and other factors influencing the phraseological stock of the particular languages is brought into focus.

Keywords: phrasemes, phraseological stock, national specifics, ethno-cultural information, picture of the world, neologisms, Bulgarian language, Russian language

ЛИТЕРАТУРА

- Алефиренко 2008: *Алефиренко, Н. Ф.* Фразеология в свете современных лингвистических парадигм. Москва, Элпис.
- Архангельский 1978: *Архангельский, В. Л.* Семантика фраземного знака. – В: Проблемы русской фразеологии. Тула, Тулгоспединститут им. Л. Н. Толстого.
- Влахов и др. 1980: *Влахов, С., К. Андрейчина, Ст. Димитрова, Кл. Запрянова.* Под ред. на С. Влахов. Руско-български фразеологичен речник. София – Москва, Наука и изкуство – Руски език.
- Влахов и др. 1994: *Влахов, С., А. Георгиева, Г. Гочев, С. Гочева, Е. Превизи-Квинто, Т. Томева, И. Христова, Д. Шкодрова.* Под ред. на С. Влахов. Руско-български тематичен речник на фразеологизмите. В. Търново, ВГУ.
- Войнова 1978: *Войнова, С.* Сравнительный анализ фразеологических единиц с компонентами-цветообозначениями (на материале русского и болгарского языков). Автореф. дисс. канд. филол. наук. Ленинград, ЛГУ.
- Гак 1999: *Гак, В. Г.* Национально-культурная специфика меронимических фразеологизмов. – В: Фразеология в контексте культуры. Москва, Языки русской культуры.
- Георгиева 2002: *Георгиева, С.* Проблемы сопоставления русской фразеологии с болгарской. – В: Русский язык „Проблемы истории, теории и методики преподавания“. Шумен, Шуменски университет.
- Георгиева 2011: *Георгиева, С.* Русская фразеология в зеркале болгарского языка. – София, Heron Press.
- Дилевски 1979: *Дилевски, Н.* Основни особености на речниковия състав на съвременния български книжовен език (съпоставително с руски език). – В: Помагало по българска лексикология. София, Наука и изкуство.
- Димитрова 1996: *Димитрова, С. П.* Фразеологизмы с опорным словом „Бог“ в русском и болгарском языках. – Съпоставително езиковедие XXII, № 1.
- Жуков, Жукова 2009: *Жуков, А. В., М. Е. Жукова.* Современный фразеологический словарь русского языка: ок. 1600 фразеологических единиц. – Москва, АСТ: Астрель.
- Кириллова 1996: *Кириллова, Н. Н.* Истоки идиотнической теории фразеологии. – В: Проблемы идиотнической фразеологии. Санкт-Петербург, Образование.
- Кошелев, Леонидова 1974: *Кошелев, А., М. Леонидова.* Българско-руски фразеологичен речник. София – Москва, Наука и изкуство – Руски език.
- Кювлиева 1986: *Кювлиева, В.* Устойчивите сравнения в българския език. София, Изд. на БАН.
- Леонидова, Мокиенко 1986: *Леонидова, М. А., В. М. Мокиенко.* Русская фразеология в сопоставлении с болгарской. – Болгарская русистика, № 6.
- Мокиенко 2003: *Мокиенко В. М.* Новая русская фразеология. – Opole, Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej.
- Ничева 1987: *Ничева, К.* Българска фразеология. София, Наука и изкуство.
- Петрова 2000: *Петрова, Г.* Структурно-семантическа организация и функциониране на фразеологизми с архаичен компонент в современ-

- ном русском языке (с позиции носителя болгарского языка). Автореф. дис. канд. фил. наук. Москва, Ин-т русск. яз. им. А.С. Пушкина.
- Русек 2002: *Русек, З.* Влияние русского языка на болгарский. – В: III Славистические чтения памяти профессора П. А. Дмитриева и проф. Г. И. Сафонова. Санкт-Петербург, СПб ун-та.
- Саидова 1992: *Саидова, С. Е.* Соматические фразеологизмы русского и болгарского языков. Баку, Автореф. канд. дис. филол. наук.
- Стоянова 2002: *Стоянова, Е.* Устаревшие фразеологизмы русского языка и их болгарские эквиваленты. Москва, Автореф. канд. дис. филол. наук.
- Тенчева 2017: *Тенчева, Б.* Фразеологизмите в рекламните текстове (върху материал от руски език в съпоставка с български и немски език). Пловдив, Автореф. докт. дис., ПУ.
- ФС 2010: Фразеологический словарь старославянского языка: свыше 500 единиц *Отв. ред. С. Г. Шулежкова.* Москва, Флинта, Наука.
- Шулежкова 2018: *Шулежкова С. Г.* Не смешите мои подковы: Словарь крылатых выражений из мультфильмов. Магнитогорск, Магнитогорский гос. технический университет им. Г.И. Носова.
- Chlebda 2017: *Chlebda, W.* Słownikowy opis zwrotu cyfrowego. PodelśCie Pierwsze. Podręczny idiomatykon polsko-rosyjski / pod redakcją Wojciecha Chlebdy. Zeszyt 9. – Opole: Uniwersytet Opolski.
- Mokienko und andere 2004: *Mokienko, V., T. Malinski, L. Stepanova, H. Walter.* Russische Pphraseologie für Deutsche der Slawistik. Greiswald, Uniwersytet Greiswald.

✉ Проф. д-р Стефка Георгиева
Филологически факултет
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
ул. „Цар Асен“ 34, 4000 Пловдив, България